

MIHAIL

DUL
BGA
KOV

*Kol Mansetinde
Notlar*

Çeviri: ERGİN ALTAY

♥ can
öykü

MIHAİL BULGAKOV
KOL MANŞETİNDE
NOTLAR

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2015, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Sabri Gürses

Düzeltili: Mert Tokur, Burçak Karabağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 26699

ISBN 978-975-07-2591-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750725913

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

MİHAİL BULGAKOV
KOL MANŞETİNDE
NOTLAR

ÖYKÜ

Rusça aslından çeviren

Ergin Altay

♥can

Bulgakov'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Usta ile Margarita, 2003

Genç Bir Köy Hekimi, 2014

MİHAİL AFANASYEVİÇ BULGAKOV, 1891'de Kiev'de doğdu. Genç yaşta doktorluğu bırakarak kendini tümüyle yazarlığa verdi. İlk romanı *Beyaz Muhafız* (1925), komünist bir kahramana yer vermediği gerekçeyle Sovyet resmî çevrelerince büyük tepkiyle karşılandı. Sovyet toplumunu eleştiren yergili fantezilerin yer aldığı *Şeytanî*'de (1925) resmî çevrelerin eleştirisine uğradı. Bulgakov aynı yıl sözde bilim üstüne bir yergi niteliğindeki *Köpek Kalbi*'ni yazdı. 1930'a gelindiğinde, eserlerinin yayımlanması yasaklanmıştı. Buna karşın Bulgakov, 1930'larda iki önemli eser daha verdi. Moskova Sanat Tiyatrosu'nun perde arkasını acımasızca yeren yarıda kalmış özyaşamöyküsel romanı *Teatral Bir Roman* ve göz kamaştırıcı bir fantezi olan *Usta ile Margarita*. 1940'ta Moskova'da ölen Bulgakov'un eserleri, Stalin'in ölümünün ardından, 1950'lerin sonlarına doğru gittikçe saygınlık kazandı.

ERGİN ALTAY, 1937'de Edirne'de doğdu. İlk ve ortaokulu değişik şehirlerde okudu. 1953'te Kuleli Askerî Lisesi'ne girdi. 1956'da Ankara Üniversitesi DTCF, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Rusça öğretmenliği yaptı. Altay, Rus edebiyatının dünyaca ünlü pek çok klasiğini dilimize kazandırdı. Bunların arasında Puşkin'den *Yüzbaşının Kızı*, Gogol'den *Ölü Canlar*, Tolstoy'dan *Diriliş*, Dostoyevski'den *Karamazov Kardeşler*, İzak Babel'den *Kızıl Süvariler* gibi unutulmaz başarıları sayılabilir.

İçindekiler

Gelecekte Beklentiler	11
Kafede	15
Kızıl Taç	21
Ayın Üçünün Gecesinde	29
İspirizma Seansı	47
Elpit'in 13 Kapı Numaralı Evi: İşçi Komünü	57
Kol Manşetinde Notlar	69
Bir Çin Tarihi	121
Ev Yapımı Votka Gölü	135
Zebur	143
Altın Kent	151
Saldırı	171
Kırk Kere Kırk	181
Moskova Sahneleri	191
Yol Notları	201
Kiev	205
Bloknotta Bir Başkent	219
Yirmili Yılların Moskova'sı	239
Hayatın ve Ölümün Saati	255
Hatıralar... ..	259

Bohem	267
Kırım'a Seyahat	277

GELECEKTEN BEKLENTİLER

Şanssız vatanımızın “büyük sosyal devrim”in onu attığı yüz karası ve yoksulluk çukurunun en dibinde bulunduğu günümüzde çoğumuzun aklına giderek daha da sık, aynı düşünce geliyor.

Direşken bir düşünce bu.

Karanlık, karamsar bu düşünce bilincimizde yer ediyor ve ısrarla cevap bekliyor.

Bu sade bir düşünce: İleride başımıza neler gelecek?

Doğal görünüyor.

Yakın geçmişimizi analiz ediyorduk. Evet, son iki yılımızın neredeyse her ânını çok iyi inceliyorduk. Çoğumuz yalnızca incelemekle kalmıyor, lanetliyorduk da.

İçinde bulunduğumuz zaman gözümüzün önünde. Öyle bir zaman ki bu, gözlerimiz kapanmak istiyor.

Görmemek!

Yalnızca gelecek kalıyor. Gizemli, bilinmeyen gelecek.

Aslında: Ne olacağız?..

Geçenlerde resimli bir İngiliz dergisinin birkaç sayısını geçti elime.

Çok güzel resimlere büyülenmiş gibi uzun süre baktım.

Ve sonra uzun uzun düşündüm...

Evet, durum apaçık ortadaydı!

Devasa fabrikalarda devasa makineler taşkömürünü yutarcasına tüketerek gece gündüz hummalı çalışıyor, erimiş madenleri büyük gürültülerle, çarpmalarla döküyor, kalıplıyor, dövüyor, biçimlendiriyordu.

Yakın bir geçmişte, büyük zaferin her yana ölüm ve yıkım saçan savaş makinelerini büyük barışın makinelerine çeviriyorlardı.

Batı'da büyük ulusların büyük savaşı sona erdi, şimdi yaralarını sarıyorlar.

Elbette toparlanacaklar, çok çabuk toparlanacaklar!

Ve nihayet, akli aydınlanan herkes; bu kötü niyetli hastalığımızın Batı'ya yayılacağı, orayı bozguna uğratacağı zavallı saçmalığına inanan herkes, Batı ülkelerinin şimdiye kadar görülmemiş yükseklerle taşıyacağı o dev barışın gücünü anlayacak.

Ya biz?

Biz geç kalacağız...

Öylesine geç kalacağız ki, belki de sonunda, günümüzün peygamberlerinden hiçbiri onlara ne zaman ulaşacağımızı ya da bir gün ulaşıp ulaşamayacağımızı söyleyemeyecek.

Belki de cezalandırıldık biz.

Şu andan bir şeyler yapmamız anlamsız. Önümüzde çok ağır bir sorun var: Savaşmak, bizim olan toprakları geri almak.

Hesaplaşma başladı.

Gönüllü kahramanlar Troçki'den Rus toprağını karış karış geri alıyorlar.

Hepsi de... görevlerini cesurca yerine getirmekte olanlar da, şimdi güneyin cepheden uzak kentlerinde acı bir yanığı içinde gözlerini kapayıp vatanın onların katkısı olmadan kurtarılacağını sananlar da, tutkuyla özgürlüğe kavuşmayı bekliyorlar.

Ve özgürlüğe kavuşturacaklar vatani.

Çünkü kahramanları olan bir ülkede vatanın artık öldüğünü düşünmek suçtur.

Ama çok mücadele etmek, çok kan dökmek gerekiyor; çünkü Troçki zalimlerinin arkasından giden eli silahlı, yaşama değil ölümcül savaşa inanan, aklını yitirmiş çok çılgın var.

Savaşmak gerekiyor.

Ve orada, Batı'da, bilincin makineleri harıl harıl çalışırken bizde ülkenin bir ucundan öte ucuna makineli tüfekler takırdayacak.

Son iki yılın çılgınlığı korkunç bir yola itti bizi, duramıyoruz, durup bir soluk alamıyoruz. Ceza kadehini içmeye başladık, sonuna kadar da içeceğiz onu.

Orada, Batı'da sayısız elektrik ışıkları parlayacak, pilotlar fethedilen gökleri delip geçecekler, orada inşaatlar dikecekler, araştırmalar yapacaklar, kitaplar yazıp yayımlayacaklar, öğrenecekler...

Ya biz... Biz birbirimizle boğuşacağız, kavga edeceğiz.

Çünkü bu gidişi durdurabilecek, değiştirebilecek bir güç yok.

Savaşarak kendi başkentlerimizi ele geçireceğiz.

Ve fethedeceğiz.

Ovaları kandan çiyile nasıl kapladığımızı, Almanya'yı Paris'ten döverek nasıl çıkardığımızı hatırlayan İngilizler bir an önce Moskova'ya ulaşmamız için borç kaputlar, postallar bile verecekler bize. Ulaşacağız da Moskova'ya.

Alçaklar, akılsızlar kovulacak, dağıtılacak, yok edilecek.

Ve savaş bitecek. Kanlar içinde, harabe ülke ayağa kalkmaya başlayacak... Yavaş yavaş, ağır ağır doğrulacak.

“Yorgunluktan” yakınanlar ne yazık ki hayal kırıklığına uğrayacaklar. Çünkü daha çok “yorulmak” durumunda kalacaklar.

Geçmişin yanlışlarını silmek için inanılmaz çaba har-

camaları, büyük yokluklar yaşamaları gerekecek. Mecazi anlamda da, gerçek anlamda da geçmişin günahlarını ödeyecekler..

Mart günlerinin deliliklerinin, Ekim günlerinin çılgınlıklarının; kendinden menkul bozguncuların, işçilerin ahlaksızlıklarının, Brest'in, para basma tezgâhının delice kullanımının günahlarını ödeyecekler.. Her şeyin!

Biz de ödeyeceğiz.

Ve ancak artık çok geç olduğunda, tam hak sahibi olmak için, bizi tekrar Versailles salonlarına kabul etmeleri için yeniden çalışmaya başlayacağız. O parlak günleri kimler görecektir? Bizler mi?

Oh, hayır! Ama belki bizim çocuklarımız, belki torunlarımız; çünkü tarih çok uzundur, on yıllar bir yıl gibi çabucak geçer..

Ve başarısız bir kuşağın temsilcileri olan bizler iflas etmiş zavallılar gibi ölümlerimizde çocuklarımıza şöyle diyeceğiz:

“Ödeyin, dürüstçe ödeyin ve sosyal devrimi daima hatırlayın!”

Kol Manşetinde Notlar, 20. yüzyıl Rus edebiyatının büyük ustası Bulgakov'un edebiyat dünyasına yıldırım gibi düşen öykülerini içeriyor. Bulgakov'un keskin, sert ve neşeli diliyle Kiev ve Moskova'nın günlük hayatının bir panoramasını çizen öykülerinde, Rusya'nın tarihin akışını değiştiren döneminde yaşanan her şey var: İçsavaşın insanları birbirinden ayıran, kuşkulara sürükleyen, herkesin bir taraf seçmek zorunda olduğu günlerinden, Bolşevikler tarafından Yeni Rusya iktidarının kurulduğu, yeni eğitim, yeni ekonomi, yeni kültür gibi sayısız yeniliğin ortaya çıktığı günlere dek her şey. Öykü derlemesine adını veren "Kol Manşetinde Notlar", genç yazarın bu kıtlık ve bürokrasi günlerinde mesleğe nasıl atıldığını, gazete yazarlığından tiyatro oyunu ve roman yazarlığına uzanan sürecini büyük bir hiciv gücüyle anlatıyor.

